

PROIECTE MAJORE CLAUDIU T. ARIEȘAN

(I) Cel mai prolific și mai constant teolog ortodox al locului ne-a pregătit încă o sinteză de referință și de maximă fiabilitate. Este vorba de cartea Părintelui Profesor Dr. **Vasile V. Muntean**, *Istoria Bisericii Românești*, vol. I (de la începuturi până la 1716), 2009 și vol. II (din 1716 până azi), 2010, Editura Marineasa, Timișoara, 192;182 p. După eminentele sale tratate interesând bizantinologia, istoria românească sau a Banatului, precum și istoria creștinismului universal a venit rândul unei importante

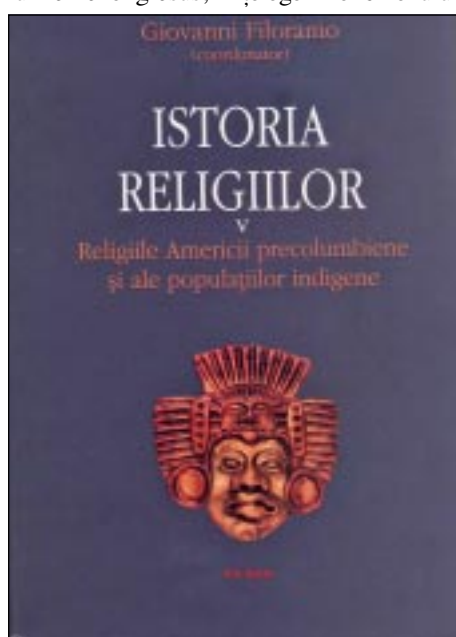

materii predate la Teologia timișoreană. De altfel, studenții sunt principalii destinatari ai celor două volume elevat didactice, însoțite de bogate bibliografii și lecturi istorice complementare. Capacitatea de a concentra informații și de a sesiza mereu esențialul reprezintă marca înregistrată a autorului, care ne oferă și o suită de ilustrații remarcabile în finalul fiecărui volum. Nu putem decât să-i urăm distinsului polihistor bănățean și alte lucrări științifice similare, care să îmbogățească domeniul spiritualității naționale sub semnul aceleiași acribii tonice de care a dat dovadă pe parcursul întregii sale activități academice și publicistice.

(II) Din noua serie a colecției "Părinți și Scriitori Bisericești" am intrat în posesia volumului al doilea, **Sf. Vasile cel Mare, Comentariu la cartea Profetului Isaia**, trad., introd. și note Alexandru Mihăilă, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009, 383 p. De astă dată este vorba de o traducere originală din limba greacă, făcută după ediția lui P. Trevisan din 1939 și confruntată atent cu echivalarea engleză din 2001 a lui N. A. Lipatov. Deși textul bazilian de față s-a confruntat cu probleme de autenticitate în trecut, ediția lui Migne trecându-l chiar printre scrierile nesigure (*dubia*), astăzi ideea apartenenței sale de Părintele Capadocian începe să câștige teren printre patologi. Deși neterminat și nepublicat în timpul vieții autorului, acest comentariu exegetic îmbină armonios tradițiile celor două școli de interpretare, cea alexandrină și cea antiohiană, într-o sinteză suplă și originală, fără pretenții de exhaustivitate, dar care poate sta oricând alături de cele similare, mai cunoscute și complete, aparținând lui Chiril al Alexandriei și lui Ieronim. Notele minimale, fără excесе erudite, indicii scripturistici și tematici completează o ediție reușită din marea aventură de recuperare patristică aflată la un alt nou început.

(III) Încă un impozant și necesar proiect editorial ajunge cu bine la final drept urmare a unui intens și constant efort colectiv: tratatul

europen de *Istoria religiilor*, coord. Giovanni Filoramo, vol. V (Religiile Americii precolumbiene și ale populațiilor indigene), trad. Cornelia Dumitru, Editura Polirom, Iași, 2010, 528 p. O pleiadă întreagă de specialiști ai domeniului (Anna Paini, Jean-François Mayer, Jane Marie Law, Ernesto Cerulli, Bernardo Bernardi, Iris Gareis e.a.) descifrează aspecte insolite și socotite oarecum "de nișă" ale descrierii religiilor. Astfel aflăm informații sintetice și verificate științific despre credințele mezoamericanilor sau ale culturilor andine superioare, despre cultele africane ori cele din Oceania, despre șamanismul Asiei Septentrionale și curentele milenariste ce au zguduit Occidentul, despre ocultismele și spiritismele moderne. Remarcabil ni se pare îndeosebi capitolul final aparținând chiar coordonatorului întregului demers, Giovanni Filoramo, care în nici 30 de pagini întreprinde o veritabilă schiță, excelent documentată, a evoluției specializării sale, o "istorie a istoriei religiilor". De un loc eminent în această analiză se bucură și Mircea Eliade, a cărui operă găsește multe puncte comune cu fenomenologia religiei orientată hermeneutic. Mai precis, nenumăratele demersuri constructive ale acestuia din urmă, ducând la întemeierea celebrei "Școli de la Chicago", se subsumează problematicii lui *homo religiosus*, "înțelegerii fenomenului

religios *iuxta propria principia*, în acel *quid* unic și indispensabil pe care îl conține", realizând "o antropologie a sacralului intensă din punct de vedere istoric".

(IV) Arareori marcăm între fruntariile rubricii "Rediviva" apariția unor volume de versuri, dar antologia poetică a lui **Ticu Leontescu, Crucea – răscruce**, pref. Constantin Buiciuc, Editura Anthropos, Timișoara, 2010, 111 p. ne-a reținut atenția în chip deosebit. Absolvent de Arte și Teologie, autorul topește în creațiile sale lirice lecturi biblice, analize spiritual-metafizice, contexte social-istorice: toate învăluite în faldurile unui esteticism bine temperat, cum sugerează Eugen Dorcescu pe ultima copertă a cărții. Același competent critic literar socotește acest florilegiu "o reușită a poeziei religioase de inspirație creștină", ce "se revendică de la lirismul reflexiv ca atare, situat dincolo de orice încadrări și limitări stricte, lirism pe care autorul îl slujește cu bună pricepere și rodnică stăruință". Calitatea sa compozițională e dincolo de orice îndoială iar fiorul discret al inspirației mistice îl situează în rara familie a celor numiți de romani *poeta vates*, cetățean select și visător al cosmopolisului dar și trăitor lucid al zilei, adânc înrădăcinat în valorile străbune ale neamului său.